శ్రీ కాంతాయమ్మారావుగారు - కైఫీయతు

అంతట పెదబాబు మహారాజులంగారు వృద్ధులై ప్రభుత్వం వదలి వెంకట్రాయనింగారికి పట్టంగట్టినారు. శ్రీవారు మహాపరాక్రమవంతులై పిత్రీయమైనటు వంటి ప్రతిష్టనూ, రాజ్యలక్ష్మినీపొంది, వైరివీరసంహారుడు అయి యుండెను.

వెంకట్రాయనింగారు సాపరాధులయందు సహనము గలిగి యాచకులకు దానములున్నూ ఆపన్నులకు అభయమున్నూ ఇచ్చేది. వారినేత్రములు స్వస్త్రీయందు ఉండేషు వంటివి. శిరస్సు ఉత్తములకు వందనము చేసేషు వంటిది. వారిదేహము దీనులయెడ అనుకంపము గలిగినషు వంటిది. వారిపలుకు ఆహ్లాదము కలిగించేషువంటిది.

చినబాబు కాంతయ్యమ్మారావుగారిని వివాహమాడి రాజ్యలక్ష్మినీ కాంతంగారి మనస్సునూ కూడా ఏకశాసనంగా పాలిస్తూ ఉన్నారు.

పుత్రపుత్రికా నృత్యగీత జనితరవాళిచేత ఒప్పుచున్నషువంటిన్నీ, నర్తనశాలవలె ఆహ్లాదమైనషువంటిన్నీ, చక్రవాళి పరిషితమైనషువంటి భూచక్రమువలె ప్రకాసిస్తున్నషు వంటిన్నీ కాంతాయమ్మరావుగారిచే పోషితమైనషువంటిన్నీ, గృహాన్ని మహావిష్ణువువలె పాలిస్తూ నిరంకుశాధికారము చలాయిస్తూ అయిదుగురు బిడ్డలున్నూ పంచరత్నములవలె శుద్ధమైన వర్ణములు గలిగినవారై ప్రసన్నమైనషువంటి పంచేంద్రియములవలె ఉంటూ ఉండంగా, వారితో కూడుకొని నెల నెలకూ దేవరవారికి వచ్చేషువంటి జీతంతో తృప్తిపడుతూ, సుఖిస్తూ ఉండేవారు. కాంతాయమ్మా రావుగారున్నూ విష్ణుభక్తుల యొక్క అనురాగమునందు కాంక్షగలదై సతతా ఎప్పుడున్నూ, సాత్వికవాసన గలిగినషువంటిది. సత్యభాషలు గలిగినషువంటిది. గుణరత్నములచేత అలంకరించబడినషువంటిది. మరిన్నీ పతియందు అనురక్తయై ధర్మమునందు ఆసక్తి కలిగినషువంటిదై నృసింహభక్తురాలై నషునంటిదై యుండెను.

ఇల్లా ఉంటూ ఉండంగా శ్రీవారు బహుధర్మమూర్తులు కావటంచేత ముందు లెక్కలు ఖాతరు శాయక ఖర్చు శాయగా పిల్లలవివాహాది కార్యాలకు కావలసిన అర్థంయేమీ ప్రభుత్వం వారి ఆధీనంలో నిలువయై యుండకపోవటమే కాక రాజ్యం అప్పులపాలై యుండుకున్న మూలాన రాణీవారు బహు మనస్థాపం చెందినషువంటిదై శ్రీవారి చర్యలు హర్షంగాక బాబుగారు మీజాబులు మానవలసినదిగా బహుపర్యాయములు సెలవు యిచ్చినారు. తదారభ్యం ఎన్నిసార్లు మనవి చేసినా శ్రీవారు వారిమాటలు ఖాతరుశాయక ముందురానున్న ఖర్చుఖరామతులకు అర్థం నిలువశాయక పోవటమున్నూ, పైగా దివాణం ఖర్చున్నూ, దొరగారి సన్తానమున్నూ వృద్ధి కావటమున్నూ, జరుగుతూ యుండటంమూలాన అమ్మగారికి మనఃక్లేశం యెక్కువ అవుతూవచ్చేది.

ఇంతలో శకవర్షంబులు, అగు నేటి భావ సంవత్సరం పుష్యబహుళ అమావాస్య రోజున సముద్రస్నానానికై కొందరుబంధువులు శ్రీవారి దివాణానికి రావటం తటస్థించిందాయెను.

దొరవారి చెల్లెలుగారున్నూ, పెదతల్లి కుమారుడు గారున్నూ, కాంతాయమ్మారావు అక్కగారున్నూ అందు ముఖ్యమైనషువంటివారు.

వారితో కలిసి దివాణానికి చెందిన కష్టసుఖాలు మాట్లాడుకోటంలో కాంతాయమ్మారావుగారు ప్రభుత్వానికి చెందిన విషయాలన్నీ పూసగుచ్చినట్లు చెప్పుటమున్నూ, అంతట వారు ముగ్గురూ ఏకమై కొంత ఆలోచన చాయటమున్నూ జరిగినై, మరునాడు గభీలుమని చంద్రాస్తమయం అయినాక ప్రశస్తమైన చీకటిలో పెదబాబుగారూ, పెద అమ్మగారు, తదితరమైనటువంటి రాజ బంధువులునూ భోజనానంతరం మేడపైనికూర్చుని మాట్లాడుకొంటూన్నషువంటి సమయంలో అంతా చూస్తూ ఎవరా యని భావిస్తూ ఉండంగా బహు దొడ్డ పొడుగైనషువంటిన్నీ, సుందరమైన ముఖం కలిగినషువంటిన్నీ, కాంతగారు తెల్లని చీరగట్టు కొన్నషువంటిదై సిగలో పూలూ దవనమున్నూ, సువాసనను నలుదిక్కులా వెదజల్లుతూ వుండంగా తన రాణివతో కూడా వచ్చి శ్రీవారికి కొంచెం దూరంగా చాపపైనిఉపవేష్టించి నషువంటిదాయెను.

అంతట ఈసంగతంతా గమనిస్తూ ఉన్న శ్రీచిన్నబాబు గారు తక్షణం అక్కడనుంచి లేచి అవతలకు వెడలిపోవాలని ప్రయత్నం చేశారు. కాని కాంతంగారు తీక్షణ వీక్షణము వల్లనూ, తమ్ముడుగారి వత్తిడి వల్లనూ, తిరిగి కూర్చోవలసిన వారైనారు.

అపుడు దొరగారు కాంతంగారివైపు చూచి ఆమె వుద్దేశం ఎషువంటిదో తృటిలో గ్రహించారు. ప్రభువుగారిది బహుదొడ్డబుద్ధి!

ఆవిడగారి ఎత్తున్నూ మరిన్నీ ఈ ఫౌజు అంతా అక్కగారికి మద్దత్తు రాగలదనిన్నీ, గ్రహించినషువంటివాడై ఏమీ మాట్లాడవద్దన్నట్లుగా సైగా చేసినారు.

అందుకు ఆవిడగారు ఏమిన్నీ లెక్క శాయక బట్టల కొట్టులోనున్నూ, ఇతర అంగళ్ళలోనున్నూ, దొరవారు అప్పులు చేస్తూన్న సంగతిన్నీ, పది పన్నెండు సంవత్సరాల నుంచీ కాపురం చేస్తూన్నా, ఏమీ పొదుపుగా సొమ్ముువాడుకొనే వైనం తెలియక పోవడమున్నూ దుబారాఖర్చులు చేస్తున్న సంగతిన్నీ, ఇత్యాది కష్టాలు యావత్తూ అగుపర్చుకొన్నది.

ఈ వర్తమానం వినినంతనే వృద్ధులైన పెదబాబుగారు మిక్కిలిగా విసుగుకొన్నవారై అనిన మాటలు : అబ్బాయిగారూ, నేను చెప్పిన ఆలోచనమాత్రం ఎన్నటికీ వృధాపోయింది లేదు. ఏదైనా ఒకమాట నేను మనవిచేస్తే బాబుగారు వినకపోయిందీ లేదు. ఒకవేళ ఎప్పుడైనా ఆలా చేసినా నామాట దాఖలాలో వచ్చి శిలాక్షరం అవటంవల్ల నా యొక్క ఆలోచన ప్రకారం నడ్చేవారు. కనుక బాబూ మీకు తెలియదు. ప్రాయవంతులు కాని మరి యొఖటికాదు. బాబుగారు తమజీవితం అంతా ఒఖ్ఖదమ్మిడీయైనా ఖర్చు శాయకుండా కోడలుగారి చేతిలో పెట్టడమున్నూ, ఆమె చేతిమీదుగా ప్రతియొక్క విషయమున్నూ జరిగించటమున్నూ, వుత్కృష్టమైన సంగతియని చెప్పేవరకు రాజుగార్కి నిండా ఖోపంవచ్చినది, కాని తలవంచుకొని ఊరుకొన్నారు.

కాంతాయమ్మారావుగారు అప్పుడు మనవిచేసిన దేమిటంటే : శ్రీవారు అల్లాగ చేస్తేనే శ్రేయస్కరమనిన్నీ, ఏలినవారికి చిన్నతనంనుంచీ కాసు, రువ్వగా వాడటమే

గాని అర్థంయొక్క విలువ తెలిసి యుండలేదనిన్నీ, శ్రీవారు వృద్ధులైన తండ్రిగారిమాట అన్నివిధాల మన్నించవలసిందేనన్నీ మద్దత్తుగా చెప్పేవరకు చినబాబుగారి మనస్సుకు చాలా చాలా కష్టం గలిగినా పెద్దల యెదుట ఏమీ అనలేక ఊరుకొన్నారు. శ్రీవారికి పెద్దల యెడల భక్తి చాలా మెచ్చుకోదగినదిగా ఉంటూ ఉన్నది.

అంతట బుల్లిబాబుగారు (శ్రీవారికి తమ్ములు) సంసారానికి శ్రీవారికి ఉండుకొన్న బాధ్యతనుగురించి పెద్దగా చెప్పి, మున్ముందురానున్న ఖర్చులనుగురించి కొండంతగాచూపి ఆదాయమంతా రాణివారికి నెలనెలకూ ఇయ్యవలసిందిగా దొరగారిచేత ఖరారు చేయించుకొన్నారు.

తమ దొరతనానికి భంగంగలిగే ఈ యేర్పాటుకు ఒప్పుకొంటూ "కాఫీకైనా నెలకు ఇంతయని ఏదో కొంత సొమ్ము మేము తీసికొని మిగిలినదంతా రాణీవారికి ఇచ్చి వేయంగలవారము" అని శ్రీవారు శెలవు ఇచ్చేవర్కు కొంతాయమ్మారావుగారు అయిష్టాన్ని వెలిపుచ్చే చూపులుచూశారు. అపుడు శ్రీవారి భావమరుదులంగారున్నూ బుల్లిబాబుగారున్నూ, అన్నమాటలు : బాబుగారు ఏమాత్రమును మేము చెప్పే దానికి భిన్నంగా ఆలోచించవద్దు. ఎస్టేటు, ఆదాయములతో రాణీగారి పరం జేయాల్సింది. మాడు చెక్కులు తిని మంచినీళ్లు త్రాగి డబ్బు నిల్వశాయాలె.

అని కచ్చితంగా శెలవుఇచ్చేవర్కు "సరే"నని చెప్పి ఘనతచెందిన చినబాబుగారు అక్కడ ఉండేంద్కు ఇష్టంలేని వారైతత్ క్షణం పడుకునేంద్కు వెళ్ళిపోయినారు.

అంతట బుల్లిబాబుగారు శ్రీవారూ వెడుతూ ఉండంగా, వారి వెనక, వినిపించేలాగుననే వచ్చేనెల నుంచీ దొరవారు పైకం మీకే ఇయ్యగలరు. వారు ఆడినమాట తప్పేది లేదు. మీరు జాగ్రత్తగా వాడి సంస్థానం బాగుచేసేంద్కు ప్రయత్నిస్తూ రుణాలుతీర్చి, రాజ్యాంగం నడిపించవలసినదిగా వదినగారితో మేము మనవి చేసుకొంటున్నాము అని అన్నారు.

అక్కగారి మంత్రాంగంలో జమీ అన్ని విధాలా బాగుపడగలదని రాణీగారుతోబుట్టినవారు శెలవు చేసినారు.

ఇట్లా అంటూ ఉండంగానే కాంతం రాణీసాహేబా వారు నిద్రాసక్తలై ఆవలించగా పెదబాబుగారు గమనించి, తత్క్షణం దేవిగారిని వెళ్ళిపోయి, నిద్రింపవలసినదిగా కోరినారు.

దొరగారు అంతఃపురములో హంసతూలికా తల్పానపరుండి యుండగా, తరువాత ఒక్క అరగడియలో కాంతంగారు ఆభరణభూషితయై, పుష్పాలంకృత కేశపాశయై...దభీమని తలుపుతీసికొని రాగా, శ్రీవారు మంచందిగినషవంటివారై, చేతులు కట్టుకొని నిలబడి "ఈ రాజ్యానికి మీరే ఖామందులు అయి యున్నారు. కాబట్టి..........." అని ఏమేమో చెప్పబోయి చెప్పలేక నిలువునా నిలబడిపోయినారు.

అంతట ఆమెగారు, ఖామందుతనమున్నూ, రాణి తనమున్నూ, ఠీవినీ చూపుతూ, లక్షమల్లెలు ఒక్కసారి వికసించి నాయాఅన్నట్లు ఒక్క చిరునవ్వు నవ్వి, ఏలిన వారితో ఈవిధంగా ప్రసంగించినారు.

"మీరు నాకు ఈ రాజ్యంలో సర్వాధికారము ఇచ్చినారు గదా? ఇచ్చినట్లేనా?"

"మా నోటివెంట మాటవచ్చెనా అంటే దానికి తిరిగేదిలేదు" అని ఏలినవారు బహు ఠీవిగా శెలవు చేశారు.

"మీరు ఈ ప్రభుత్వం నాకు దఖల్ చేసి నన్ను అధికారిని చేశారు?"

"అవును" అన్నారు ప్రభువువారు.

"నామాట మీరు ఆజ్ఞగా స్వీకరించి వుంటారు?"

"తమ అక్షరానికికూడ మేము ఇకనుంచీ విధేయులము".

"అట్లాగయితే శ్రీవారు కమలములవలె ప్రకాసిస్తున్నషవంటి నేత్రద్వయంతో ఇల్లా చూడగలరు".

"ఊ", అని శ్రీవారు చూశారు.

"కుడిపక్కకు రెండు అడుగులు వెయ్యగలరు మహాప్రభువులు."

"చిత్తం."

ముందుకు మూడడుగులు వెయ్యండి మహారాజులంగారు."

"చిత్తము."

"వెనక్కు."

"చిత్తం."

"మంచం దగ్గరకు.........మార్తాండతేజా."

"ఊ"

"పడుకోండి, ఆ హంసతూలికా తల్పాన పండితమాన్యా."

"ఉహు"

"ఏం........ప్రభూ."

"మాకు ఇష్టం లేదు" అన్నారు శ్రీదొరవారు. అంతటమహారాణీవారు వేలెత్తి పక్కవైపు చూపుతూ అన్న మాటలు :

"మై రాణీ సాహేబాహూఁ, మేరాహుకుంహైకీ ఆప్ ఫూలోంసే సుసజ్జిత్ తల్పమే లేట్ జానా" అని ఠీవిగా, ఖామందులవారు, అనేవర్కు ఘనత జెందిన శ్రీ చినబాబుగారు హిందీవలన అపకారం జరుగుతూన్నమాట నిజమే నని అనుకొంటూ రాణీకాంతా యమ్మారావుగారి ఆజ్ఞను మారుమాటలేకుండా నిర్వహించిన వారైనారు.